

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום שני ט"ו אייר תשע"ח | דף היומי בבלי: זבחים יז.

דף היומי בהלכה: סעיף ט' עד סעיף י"א.

מוסר: מתחילת פרק י"ג עד "ודע שאפילו".

קנין חכמה הלימוד השבועי: פרק ה משנה י עד משנה כ.

הדף היומי בהלכה

מדוע אסור לחבר בשבת חלקי כלי באמצעות ברגים?

מלאכת 'סותר'.

והרכבת חלקי כלי באופן שאינו מוגדר כתקיעה, אסורה מדרבנן, מחשש שיחברם באופן המוגדר כתקיעה; אבל אינה אסורה מן התורה, כיון שהרכבה כזו אין בה איסור בונה וסותר אלא כשנעשית בקרקע, או בכלי גדול, כגון ארון שאינו מחובר לקיר, המכיל ארבעים סאה (0.288 מ"ק, לשיטה המחמירה ביותר). [שו"ע שח, ט, ומשנ"ב לו-לז; שו"ע שיד, א]

אסור מן התורה להרכיב בשבת חלקים של כלי זה בזה, באופן המוגדר כ'תקיעה', שפירושה - חיבור חלקי הכלי באופן המאחד אותם לגמרי, וכגון חיבור במסמר, בבורג, בדבק וכדומה.

יש אומרים שאיסור זה הוא משום מלאכת 'מכה בפטיש', שענינה הוא 'גמר מלאכה' של כלי; ויש אומרים שאיסור זה הוא משום מלאכת 'בונה' (ולדעה זו - המפריד חלקי כלי שמחוברים באופן המוגדר כתקיעה, עובר על איסור

הדף היומי בהלכה

כיסוי בור - האם מותר להחזירו למקומו בשבת?

כבנין וכסתירה; ולכן אסור גם לטלטל כיסוי זה כאשר הוסר ממקומו, כיון שמיועד רק להניחו במקומו, ולא לשימוש אחר.

ברם, כיסוי קרקע (שאינו מחובר אליה בציר) שיש לו ידית וכדומה, או ששפתיו בולטות מעל גבי הבור וניכר שהוא משמש ככיסוי - אין הנחתו במקומו והסרתו ממקומו נראים כבנין וכסתירה, ומותר לעשות כן בשבת, ולכן מותר גם לטלטלו. [שו"ע שח, ט-י, ומשנ"ב מב, שעה"צ מו, וביה"ל ד"ה אין; וראה עוד שם]

כיסוי של בור שבקרקע, וכיוצא בו, אשר מחובר לקרקע באמצעות ציר - אסור להחזירו למקומו או להסירו ממקומו בשבת, משום איסור 'בונה' ו'סותר'. ולכן, אם הוסר ממקומו אף לפני שבת, אסור לטלטלו, כיון שמיועד רק להתחבר לקרקע, ולא לשימוש אחר.

ואף כיסוי קרקע שאינו מחובר אליה בציר - אסור להניחו במקומו או להסירו ממקומו, למרות שאינו מחברו לקרקע או מפרקו ממנה, משום שהדבר נראה

הדף היומי בהלכה

האם מותר לפתוח בשבת את מכסה פתח צינור הביוב?

ולמרות שבדרך כלל המחובר לקרקע נדון כקרקע, וכיסוי קרקע שאין לו ידית אסור להניחו ולהסירו משום שנראה כבונה וסותר - שונה הדבר בנדוננו, שהכלי מחובר לקרקע רק בשוליו ומגולה בחלקו העליון, ולכן אינו נראה כבונה וסותר. ואכן, כיסוי של כלי הטמון לחלוטין בקרקע - כגון מכסה של פתח צינור הביוב - דינו ככיסוי קרקע.

בהמשך לאמור: כלי שחיברוהו לקרקע בחלקו התחתון - אם כיסויו מחובר אליו באמצעות ציר, יש אומרים שדינו ככיסוי קרקע שאינו מחובר בציר, ורבים סוברים שדינו ככיסוי קרקע המחובר בציר.

ואם כיסויו אינו מחובר אליו בציר - מותר להניחו עליו בשבת, או להסירו ממנו, אף כשאין לכיסוי ידית וכדומה; ובלבד שהתקינהו מבעוד יום במעשה כלשהו לשמש ככיסוי, או שהשתמשו בו מבעוד יום לכיסוי, שבכך סר מעליו שם מוקצה.

[שו"ע שח, י, ומשנ"ב מ, מג, מד וימה; ביאורים ומוספים דרשו, 63-64]

למחרת השכימה בעלת המכולת, ונעמדה בשעה חמש בבוקר בפניה מרוחקת לראות מיהו הזר הגורר את ארגזי החלב מפנית המדרכה אל פתח החנות. לפתע הבחינה ביהודי מבוגר המתקרב למקום

גדול הדור משערי חסד ש'נתפס על חם' במעשה חסד

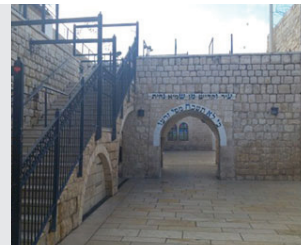
התפלאה האלמנה מאד, ולמחרת היום השכימה קום ונעמדה בשעה חמש בבוקר בפניה מרוחקת מהחנות, לראות מיהו הזר המשכים קום ובא לגרור את ארגזי החלב מפנית המדרכה אל פתח החנות. עמדה מרחוק והשקיפה, ולפתע הבחינה ביהודי מבוגר ושפוף קמעא המתקרב למקום, מביט כה וכה לוודא שאיש אינו רואהו, ומתחיל לשאת את ארגזי החלב מהמדרכה אל דלת החנות... כשסיים את מלאכתו, התקרבה אליו, ובפה פעור מתדהמה גילתה כי מדובר בלא אחר מגדול הדור והדרו: הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל! היא נפעמה ונדהמה, ובקושי הצליחה להוציא הגה. "כבוד הרב! תודה! אבל למה? למה הרב כה מטריח עצמו מדי בוקר לשאת את ארגזי החלב הכבדים?!" חייך רבי שלמה זלמן כמי ש'נתפס בקלקלתו, והשיב כמתנצל: "מה זאת אומרת למה? הלוא בעלך נפטר, ומי ישא עתה את ארגזי החלב מהמדרכה אל פתח החנות?" - אמר, נשא רגליו ונמלט מהזירה...

(פניני פרשת השבוע)

חנות המכולת הקטנה בשכונת שערי חסד, הייתה חנות מכולת קטנה, כמו של פעם. חדר קטן המכיל מוצרי יסוד, חלב טרי המגיע מדי בוקר, כמה לחמים ולחמניות חמות. בעל המכולת ורעייתו, למרות שכבר היו באים בימים, שימשו כמנהל חשבונות, חנווני ומסדר המדפים בעת ובעונה אחת... ביום מן הימים, הגיע זמנו של בעל המכולת להיקרא לשיבה של מעלה, והוא הותיר את רעייתו הקשישה כשהיא מודאגת בעיקר משאלה אחת: מי יעזור לה לשאת את ארגזי החלב הכבדים ממקום הנחתם על המדרכה אל תוך החנות. להפתעתה, הבעיה נפתרה עוד טרם נוצרה, והיא הבחינה כי החלב מונח מדי בוקר בפתח החנות, ובליבה החמיאה למחלק החלב על ההתחשבות וההבנה... בסוף החודש, כשהגיע מחלק החלב לגבות את שכרו, הודתה לו בחום על ההתחשבות והמאמץ. אלא שמחלק החלב משך בכתפיו ולא הבין על מה מדובר. "סליחה" - אמר במבוכת מה, "אך אני מניח את החלב באותו מקום כבר 28 שנים. גם בחודש האחרון המשכתי להניח את החלב במקומו המרוחק על המדרכה, כך שהתודה - אינה שלי!"

פניני ל"ג בעומר

ביצאו מהציון החליק החסיד במורד ההר ומעילו נרטב והתלכלך מבוץ. היות והוא מיהר לדרכו, לא התמהמה לנקות את מעילו, אלא פשטו וצררו בין חפציו, עטה על גופו את הקפטן ומיהר לנמל עכו

הבוץ של מירון ששימח את הרבי מויזניץ'

התנצל על בואו בידים ריקות, ובדרך אגב סיפר את שארע עמו בצאתו ממירון. הוא הוסיף ושח כי לא הספיק לנקות את מעילו מהבוץ. בשמוע האדמו"ר את דבריו, ביקש להביא לפניו את המעיל. נטל ה'צמח צדיק' מטפחת נקיה, גרר לתוכה את הבוץ הדבוק למעיל ואמר לחסידו: "בשום מתנה לא היית גורם לי הנאה גדולה כמו מתנה יקרה זו - אדמת קודש מקרתא קדישא מירון, אשר ערכה לא יסולא בפז".

(שבילי התורה)

אחד מחסידיו של ה'צמח צדיק' נסע לארץ ישראל, ובל"ג בעומר היה בין מאות העולים למירון. באותה שנה ירדו גשמים עזים בל"ג בעומר, והחסיד, ביצאו מהציון החליק במורד ההר, ומעילו נרטב והתלכלך מבוץ. היות והוא מיהר לדרכו, לא התמהמה לנקות את מעילו, אלא פשטו וצררו בין חפציו ועטה על גופו את הקפטן, מעיל השבת. ממירון פנה הישר אל נמל עכו ומשם הפליג לעיר מגוריו ויזניץ. בהיכנסו שאלו ה'צמח צדיק': "האם הבאת לי משהו מארץ ישראל?". החסיד

"כשר' יוזל מנובהרדוק בא אלי, אני פותח לו את הדלת, הוא נכנס ומתיישב ומתחיל לדבר אלי בניגון: 'דונש"ל, דונש"ל, מה יהיה איתך, הרי יותר מכסף אין לך'... ואז אני רואה שכסף זה כלום"

כשהגביר הסביר לרב למי הוא פותח את הכספת ולמי לא

רשות לתת לך תירוץ. האם תרשה לי?
"כן", השיב הרב.

"ובכן אסביר לך. לפי ההתנהגות שלך אצלי בבית, אני משער כיצד התנהגת בביתך בטרם בואך אלי. לבשת בגדי שבת, שאלת את הרבנית אם אתה נראה בסדר... הרי הולכים לגביר ר' דונש, ולא מילתא זוטרתא היא. ר' דונש הוא ר' דונש... וכאשר הגעת הנה נקשת בדלת בעדינות רבה, חששת להקיש בחוזקה כדי שלא ייראה הדבר כחוצפה, וכאשר פתחתי לפניך את הדלת עמדת במין מורא כזה ולא התיישבת עד שאני התיישבתי, מתוך דרך ארץ. אמור נא לי, כלפי מה כל הדרך ארץ הוזהר כלפי? - מי אני?! אלא מאי, יש לי כסף. אם כך, אם כסף הוא דבר כה חשוב, רוצה אני להחזיקו אצלי..."

"אבל כשר' יוזל מנובהרדוק בא אלי, אני פותח לו את הדלת, הוא נכנס ומתיישב ומתחיל לדבר אלי בניגון: 'דונש"ל, דונש"ל... מה יהיה איתך, הרי יותר מכסף אין לך'... ואז אני רואה שכסף זה כלום. והוא יושב ומוכיח אותי ואינו חושש לומר לי מילים כדברנות. ואז אני פותח לפניו את הקופה ואומר לו קח כמה שאתה רוצה."

(אור דניאל)

שלי שלך ושליך שלך, חסיד (אבות ה')

סיפר הרה"צ המגיד ר' שלום שבדרון זצ"ל: אחד הגבירים הגדולים ברוסיה היה יהודי בשם ר' דונש, שהיה בעל צדקה גדול וגם איש חכם. הוא לקח לבנותיו חתנים מעולים ודגולים, ואחד מהם היה רבי יוסף לייב מטלז. לעת זקנותו עלה לא"י ונפטר בה.

סיפרו על ר' דונש, שכאשר היה בא אליו הגה"צ רבי יוסף יוזל מנובהרדוק ז"ל, היה פותח לפניו את קופת הכסף שלו ואומר לו לקחת כמה שהוא רוצה, ורבי יוזל היה לוקח ככל שהיה זקוק. פעם אחת בא רב גדול לר' דונש וביקש ממנו סכום כסף לעניין חשוב. ר' דונש כמובן נתן את תרומתו, אלא שהסכום שנתן לא סיפק את הרב, והוא לא היה מרוצה.

אמר אפוא לר' דונש: "אנא סלח לי ואל תכעס, ברצוני לשאול אותך איזו שאלה. התרשה לי?". ר' דונש הסכים מיד והרב שאל: "למה כאשר ר' יוזל מנובהרדוק בא אליך אתה פותח לו את הקופה ואומר לו 'קח כמה שאתה רוצה', ואילו כשאני - אינני יודע אם אני קטן ממנו או לא, אבל בוודאי שאיני קוטל קנים - באתי אליך בעניין חשוב מאוד, לא זו בלבד שלא פתחת לפני את הקופה אלא אפילו את הסכום שביקשתי לא נתת לי".

חייך ר' דונש והשיב: "ביקשת רשות לשאול שאלה, עכשיו אני רוצה לבקש

פניני הפרשה

כשהגיע האברך לביתו אחזתו תדהמה: ליד הדלת המתינה לו מכונת כביסה טובה וחדשה מפירמה ידועה ומשובחת, ולצידה עומדת רעייתו המאושרת. "מהיכן נחתה לכאן המכונה?" - שאל בפליאה

ישועת ה' כהרף עין - מעשה שהיה

כביסה טובה וחדשה מפירמה ידועה ומשובחת, ולצידה נוות ביתו בחיוך רחב, ממתינה לו. מיד ביקש האברך לדעת מה זה ועל מה זה, מהי הדרך בה בחר הקב"ה למלא משאלות לבו בדבר ישועה ורחמים, וזה היה מעשה המכונה כפי שסיפרה לו רעייתו:

משאית קטנה חלפה ברחוב וממנה ירד איש ממנה, ביזו דף ובפיו בקשה - "היכן רחוב הורדים?" כמובן שהאשה הראתה לו מיד כיצד עליו לנסוע אל מבוקשו, ותוך כדי כך שמה לב, שבמשאיתו מכונות כביסה רבות. מסתבר, שהלה היה משווק מכונות כביסה. שאלה אותו אפוא: "אולי במקרה יש לך איזו מכונה ישנה יד שניה למכור לנו בזול?" והאיש ענה: "לא, אני מתעסק בשיווק ובהובלת מכונות חדשות"... וביקש לפנות לדרכו.

אחרי רגע של הרהור, פתאום סב על עקביו ואמר: "את יודעת מה? באמתחתי מכונת כביסה חדשה עם הניילונים, שהבוקר הסבלים בטעות נתנו בה שריטה הגונה ואיני יכול למוכרה עוד. קחי אותה, אין לי מה לעשות איתה, אני משווק רק מכונות חדשות, מכונה כזו אף אחד לא יקנה ממני, שיהיה לכם לבריאות..." ישועת ה' כהרף עין!

(גיליון ממשנתה של תורה, בשלח תשע"ד)

וכי תאמרו מה נאכל... וצוית את ברכתך (ויקרא כה-כא)

מעשה שהיה באחת הקהילות בדרום הארץ וסופר ע"י בעל המעשה: אברך עול ימים הגיע לביתו הקט ועיניו חשכו: מכונת הכביסה היקרה נתקלקלה והושבתה כליל. ניסה בכה ובכה, אך מהר מאוד הבין: המכונה לא תעבוד יותר. עליו למצוא מכונה חלופית.

חולף יום, חולפים יומיים והאברך מקווה, אולי ימצא, אולי תבוא מציאה לידו איזו מכונה יד-שניה, אולי יצליח לקנות משהו בזול. עובר שבוע תמים, והוא לא מוצא כלום, אין ביזו די מעות כדי לקנות מכונה חדשה, ערימת הכביסה הולכת וגובהת, ערימת הבגדים המכובסים הולכת ונעלמת, ומיודענו - כולו דאגה: מה יהיה?

בצר לו פנה אל ה' בתפילת מנחה המסוגלת, ביקש ממעמקי ליבו וציפה לישועה. בלב כבד סר האברך לבית המדרש, ללימוד סדר ב' ברציפות, לולי תורתך שעשועי... עם סיום הסדר פנה לכיוון ביתו, אפוף מחשבות: 'כיצד אוכל לשמח את אשתי... אולי אקח הלואה, אולי אתייעץ עם ראש הכולל... עד שגמר בליבו: 'ישועת ה' כהרף עין'.

כשהגיע האברך לביתו, אחזתו תדהמה: ליד דלת ביתו המתינה לו מכונת

האם מותר לאשה לתרום כסף ב'ערב התרמה' שלא מדעת בעלה?

הצטרפו אלינו ללימוד היומי בספר 'חפץ חיים'

ובזמננו, שהדרך שהאשה נושאת ונותנת ואחראית על הוצאות הבית, כתבו היד אברהם (על השו"ע שם) והערוך השלחן (שם סי"ב) בשם היש"ש, שמותר לה לתת דבר גדול לצדקה. אכן העיר בשו"ת שבט הלוי, שביש"ש במקו"א פירש יותר וכתב שמ"מ נראה שתלוי הדבר לפי הנהגת הבעל והאשה, שיתכן שהבעל מינה אותה אחראית על ההוצאות השייכות לבית, ולא על נתינת צדקה, ורק אם היא אשת חיל המחיה את בעלה אין לפקפק מלקבל ממנה דבר גדול לצדקה, מפני שמסתבר שנוח לבעלה שתתן כרצונה, משום שאם ימחה בה תפסיק לישא ולתת בעסקיו. וכן מבואר בשו"ת נודע ביהודה (יו"ד מהדו"ת סי' קנח), שאין היתר לאשה הנושאת ונותנת בבית לתת שלא ברשות בעלה, והמעות גזל הם. וכן כתב באהבת חסד (שם) לגבי הלואה שאין לה היתר להלוות כסף שלא מדעתו.

ולענין 'ערב נשים' שנותנות בו הנשים צדקה למטרה מסוימת, כתב בשו"ת חלקת יעקב (יו"ד סי' קמ) שמותר הדבר, מפני שבדרך כלל מגיעה הזמנה קודם לכן לבית, והבעל יודע שאשתו הולכת לשם ותורמת כפי כבודה [וצריך שם כמה טעמים].

ההלכות הנלמדות היום ב'חפץ חיים' (כלל ח' מהלכות רכילות סעיפים א-ג) עוסקות באבק רכילות. בין הדברים האסורים משום אבק רכילות, הוא לשבח אדם בפני חברו במקום שעל ידי זה יוכל להעלות בלב חברו תרעומות עליו. ה'חפץ חיים' מזכיר גם שאסור לאדם לשבח אשה בפני בעלה על שנתנה לו הלוואה או צדקה, כי על ידי זה עשויה להתעורר בלב בעלה תרעומת עליה, שפזרה את ממונו.

בביאורים ומוספים שבמהדורת 'דרשו' מציינים בהקשר לכך, כי המספר לבעל שאשתו נתנה מתנה גדולה לצדקה, יש לאסור הדבר לא רק משום אבק רכילות, אלא גם משום לשון הרע [כשאינו לתועלת], שהרי מספר על כך שעשתה איסור במה שנתנה ללא רשות בעלה, ועברה על הדין המפורש בשו"ע (יו"ד סי' רמח סי"ד) שאסור לה לתת דבר גדול. ושיעור דבר גדול לענין זה, כתב השו"ע שם שתלוי לפי עושר הבעל ועניותו. וכן לענין הלוואה, כתב באהבת חסד (ח"א פ"ב סי"ב), שאין לאשה רשות להלוות ממנו של הבעל שלא מדעתו אלא דבר מועט, או אף יותר אם יודעת שבעלה אינו מקפיד על זה. ולענין כלי בית שרגילים להשאיל לשכנים, כתב (שם) שמותר לה להשאיל שלא מדעתו.

המוסר היומי

האם יש לאדם סיבה לחשוב שבגיל מבוגר יחזור בתשובה?

מתוך לימוד המוסר היומי בספרי החפץ חיים:

בשנים האחרונות יהיה כן...
ואם כן, הדבר ברור שאין שום עצה לדחות היצר טוב בלך ושוב לזמן אחר, כי אם לעורר עצמו לתשובה בכל לב ונפש, ולהתבונן על הסיבות המפריעות לעבודת השי"ת ולהסירן. וזהו שאמר הכתוב: **בְּכָל עֵת יְהִי בְּגִדְךָ לְבָנִים**. ויסדר לעצמו הנהגה שיהיה כל עינו על פי התורה, וירשום אותה בפנקסו ברמז, ותהיה לו עת קבועה ללימודו, שלא יחסר לו יום אחד מן הקביעות ההיא, וגם זמן קבוע ללימוד ספרי יראה. וטוב מאד שישכים כל יום בבוקר ויסדר לעצמו איך להתנהג באותו יום. ובכל ערב שבת קודש יתבונן אם שמר כפי מה שסידר לעצמו.

[תורת הבית פרק יג]

"כאשר תשאל לכל איש הישראלי שיאמר לך האמת אם הוא מאמין בשכר ועונש, יענה: בודאי אני מאמין. ואם תחזור ותשאלהו איך הוא בדעתו, אם היה הקב"ה מזמינו היום לדין על מעשיו, אם היה יוצא זכאי? בודאי היה משיב שלא היה יוצא זכאי אלא חייב. ואם תחזור ותשאלהו: אם כן, מה יהיה סוף הדבר? יענה: היום אין לי פנאי להתבונן, ומכל מקום אני מקוה שתבוא עת שאתבונן על מעשי ואתקן הכל. ואם תחזור ותשאלהו: הלא עברו עליך כמה ימי כיפורים, ובכל יום כיפורים, אם לא בראשיתו, לפחות בזמן נעילה, בעת שביקשת מהשי"ת שיחתום חיים לך ולכל ביתך, הלא בודאי היה אצלך הסכם חזק שלהבא תשמור עצמך בכל היכולת לקיים את התורה, והלא ראית שבשום שנה לא קיימת מה שהבטחת להשי"ת, ואם כן, בודאי גם ביום כיפורים זה וכן

"לי זה לא היה נראה. לשלוח שני ילדים? וכי אני יודע מה יהיה אתם? ניסיתי לומר שוב למלמד: 'תקח את זה בשבילך'. אבל ראיתי שהוא כל כך משתוקק לשלוח את שני הילדים, אמרתי לו: 'קח את הכסף ותעשה מה שאתה רוצה'"

רבי ראובן קרלנשטיין עם סיפור מיוחד על צדקה שהצמיחה שני גדולי ישראל באמריקה

"הוא תמה, מה זאת? אמרתי לו כי החודש הלך לי בעסקים טוב מאד, אינני נותן משלי, זה חומש, והוא יכול לקחת את הכל בשופי."

- "לא, אני לא צריך כאלו סכומים, הצורך שלי הוא לחיי המשפחה בלבד, סכומים אלו מיותרים לי."

- "שמע, לאו בכל יומא מתרחש ניסא. הרי אינך יודע מה יהיה בחודש הבא, אולי אז יהיה הרווח חלש."

- "אם כך, תשאירו את זה בארנק שלכם, לחודש הבא."

- "כעת, אתה לא צריך כסף מיותר, אבל יבוא יום ותצטרך, לחתן ילד וכדו" המלמד הזה שהיה בעל בטחון גדול, אמר: 'אינני צובר כסף, רק למה שאני

זקוק כעת, בלי לחשב את העתיד'. ואז נפל במוחו רעיון ואמר לי: 'אתה רוצה לתת צדקה למקומות טובים? אצלי בחיידר ישנם שני ילדים שיהיו עוד מעט

'בר מצוה', ילדים מבורכים בעלי כשרונות - הם נצרכים ליותר ממה שאני לומד איתם. אינני יכול ללמד אותם, כי הם צריכים 'ראש ישיבה', לא 'מלמד'.

לכן, עצתי אמונה: יש לקחת את שני הילדים המבורכים הללו, לשלוח אותם לישיבה, וזה עולה כסף. כאן בעיירה לובשים מה שיש, אבל אם נוסעים לישיבה

זקוקים לחליפה ומגבעת, יש צורך בדמי כיס וכספי נסיעות. עכשיו זו געוואלדיגע הזדמנות לקחתם להלבישם כראוי, ולשלוח אותם לישיבה - בסלבדקא."

המש"ך הרוכל: "לי זה לא היה נראה. לשלוח שני ילדים? וכי אני יודע מה יהיה אתם? ניסיתי לומר שוב למלמד: 'תקח את זה בשבילך'. אבל ראיתי שהוא

כל כך משתוקק לשלוח את שני הילדים, אמרתי לו: 'קח את הכסף ותעשה מה שאתה רוצה'."

טוב מאד, המלמד הלך איתם לחייט, תפר להם חליפה לשבת וחליפה ליום חול, כי אם נוסעים לישיבה צריך א שטיקל בגד. קנה להם קפילוטשן, צייד

אותם בדמי נסיעה ובהמלצה חמה, ושלה אותם לסלבדקא. מספר הרוכל לרבאי: "לאחר כמה שנים, הלכתי לברר מה עלה בגורלם של

הילדים הללו. אמר לי פלוני: 'אודות אחד ידוע לי - קוראים לו אהרן קוטלר. השני - לא יודע מי זה'."

אמר הרוכל לרבאי: "אתה יודע מי זה רבי אהרן קוטלר, כן?"

הרבאי תפס התרגשות גדולה מהסיפור, שמכספי החומש הללו, שניתנו לשם שמים, צמח ר' אהרן קוטלר. מי יודע מה היה יוצא ממנו בלי שהיה נשלח

לישיבה, היה ודאי אובד. לאחר כמה חודשים התקיימה אספה, והוא נשא דרשה. סיפר בהתרגשות

גדולה את הסיפור של הרוכל וכותרת דבריו היתה: "מה אפשר לעשות עם מעשר-געלט ועם חומש-געלט. תדעו, ילד אחד זה ר' אהרן קוטלר, השני אנחנו

לא יודעים מי זה, אבל ר' אהרן קוטלר עצמו זה כבר מספיק". כאשר סיים את דבריו, קם יהודי משולחן המזרח, ולעיני כולם אמר: "אני

מאשר את הסיפור. אמת ויציב. ואספר לכם מי הילד השני. קוראים לו יעקב קמינקי. זה אני!"

א מוראדיגע זכיה.

לא כולם זוכים לכך, זו סיעתא דשמיא, אין מה לומר. הכלל הוא: כאשר יהודי עושה לשם שמים, ומשיג שיהיה בשלמות - משמים מתערבים ומגלגלים

שיצאו ממעשיו תוצאות טובות. הוא כבר בעולם האמת, והמפעל עובד - כל התורה באמריקה תלמידי

ותלמידי תלמידים - פירות...

העובדה הזו התרחשה בדור הקודם, אבל גם בימינו יש כאלו דברים.

(יחי ראובן - בהר)

"וכי ימוך אחיך ומוטה ידו עמך והחזקת בו" (ויקרא כה, לה)

אספר עובדה אמיתית, א מוראדיגר מעשה. סיפור מלפני עשרות שנים, שהיום בתקופתנו קשה להבין כאלו מושגים.

היה יהודי באמריקה, שרצה לעשות בשנות הזקנה משהו לפרנסה, והחליט להיות רוכל. הוא יצא עם עגלה עם מיני דברים - צעצועים, אולרים, ממתקים

קלים, שתיה וכדומה, והתיישב בקביעות במקום שרבים בו העוברים והשבים. היהודי הזה היה שונה מכל הרוכלים, ישב בצד ואמר תהילים. ומי שעבר

וריחם עליו קנה משהו.

יום אחד עבר שם רבאי רפורמי.

[במאמר המוסגר, אספר לכם מה הוא רבאי רפורמי. סיפר לי פלוני כי הוא שאל פעם את הרבאי: לבנו יש בר מצוה בעוד חדשיים, שיאמר לו מה תהיה

ההפטרה בעוד חודשיים. אמר לו: 'איי אם נאט א נביא' - אני רק רבאי, לא נביא... אינני יודע מה יהיה בעוד חדשיים... אתם מבינים...]

סיפרו עוד, כי לבית כנסת באמריקה נכנס חתן ביום חופתו, לקח את התפילין והשליך אותן על הארץ. נהיתה בהלה גדולה, מה קרה לחתן, הוא השתגע?

אמר החתן כי הרבאי יעץ לו לעשות כך.

- לא יכול להיות!

המתינו עד שהגיע הרבאי לבית כנסת, ושאלו אותו האם אמרת לו לעשות כך? "כן", אישר הרבאי.

- מה קרה?

- אתמול נכנס אלי החתן ואמר שהיות וחתן ביום חופתו צריך לצום, וקשה

לו לצום הוא מחפש עצה לחסוך את הצום. אמרתי לו עצה טובה. כתוב בהלכה שאם התפילין נופלים עם השקית, פטורים מלצום. לכן נתתי לו עצה לזרוק

את התפילין עם השקית... אתם כבר מבינים מה זה רבאי?]

בקיצור, חלף שם הרבאי ואמר לו לרוכל: "ר' משה, תהילים תאמר בבית כנסת, פה אתה צריך לעבוד!"

השיב לו הרוכל: "עולם הזה כבר יש לי די והותר, רצוני לדאוג קצת לעולם הבא שלי. ללמוד איני יכול, אבל לומר תהילים אני יכול, ועל כן מנצל אני כל

רגע פנוי לומר עוד קפיטל תהילים".

נו, כזו תשובה עונה ה'בעלבוס' לרבאי, ולא עוד אלא שהוא סיים והוסיף

לו דברים:

"אני אספר לכבוד הרבאי, כיצד עושים עולם הבא. ירדתי לאמריקה לפני לא

הרבה שנים. לפני כן התגוררתי באירופה, בליטא. שם, בעיירה שלנו, היה לי מנהג בקודש להפריש כל חודש חומש עבור העניים. לא מעשר אלא חומש.

אפילו בזמנים שלא היה לי הרבה, הפרשתי חומש. ומה היתה פרנסתי? הייתי סוחר בהמות, הפרנסה לא היתה קלה כי לא תמיד ההצלחה מאירה פנים, פעם

מוכרים שור אחד, פעם מוכרים עשרים שוורים. בעיירתנו התגורר 'מלמד' יקר מאד, אדם נאמן ועני גדול, בעל משפחה ברוכה בצאצאים. חשבתי לעצמי: למי

יותר טוב לתת את החומש מאשר ליהודי הזה? הרי הוא עני לכל דבר, ויגע בתורה, אם כן ללא ספק זוהי צדקה בהידור. בדרך כלל נתתי לו את רוב הכסף.

"פעם אחת עזר הקב"ה והיה שפע גדול, העסקים הצליחו באופן יוצא מן הכלל, קניתי ומכרתי וקניתי ומכרתי, ונכנס סכום גדול של כסף. ואם הקרן

גדולה - גם 'חומש' גדול. בסוף החודש הגעתי לביתו של ה'מלמד' והבאתי את הסכום. הוא ראה מיד כי הסכום שונה, התחיל לספור וגילה שהפעם קיבל

כפול שמונה או יותר.